

POSTANOWIENIE

Dnia 9 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z odwołania P. B.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Chrzanowie
z udziałem zainteresowanej S. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K.
o podleganie ubezpieczeniom społecznym,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 9 kwietnia 2025 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie
z dnia 3 czerwca 2024 r., sygn. akt III AUa 851/23,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Krakowie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 3 czerwca 2024 r., III AUa 851/23, oddalił apelację odwołującego się P. B. od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie z 27 kwietnia 2023 r., VII U 2104/21, oddalającego jego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Chrzanowie z 23 października 2013 r. stwierdzającej, że odwołujący nie podlega ubezpieczeniom społecznym w pełnym zakresie z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek S. Spółce z o.o. z siedzibą w K. w okresie od 1 października 2012 r. do 17 maja 2013 r.

Odwołujący się zaskarżył w całości wyrok Sądu Apelacyjnego skargą kasacyjną zarzucając naruszenie: 1/ art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1, art. 11 ust. 1,

art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 1 oraz art. 68 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2024 r., poz. 497 ze zm., dalej jako „ustawa systemowa”) w związku z art. 22 k.p. w związku z art. 83 § 1 k.c. przez błędną wykładnię i uznanie, że zawarta z odwołującym się umowa o pracę z dnia 1 października 2012 r. miała charakter pozorny i tym samym nie można uznać go za pracownika podlegającego obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym w pełnym zakresie od 1 października 2012 r. do 17 maja 2013 r.; 2/ art. 327¹ k.p.c. w związku z art. 233 § 1 k.p.c. przez pominięcie kwestii, że umowa o pracę w tym okresie była jedynym tytułem ubezpieczenia odwołującego się, pomimo ustalenia, że nie miał on w tym okresie innego tytułu do ubezpieczeń społecznych, w szczególności nie wykonywał działalności gospodarczej; 3/ art. 327¹ k.p.c. w związku z art. 233 § 1 k.p.c. przez pominięcie ustalenia, na czym polegały obowiązki pracownicze odwołującego się podczas zatrudnienia od 1 października 2012 r. do dnia powstania niezdolności do pracy, gdzie wykonywał pracę, w które dni tygodnia i w jakich godzinach, sam czy we współdziałaniu z innymi pracownikami, kto sprawował nad nim nadzór; 4/ art. 327¹ k.p.c. w związku z art. 233 § 1 k.p.c. przez zaniechanie wszechstronnego wyjaśnienia, czym odwołujący zajmował się w godzinach przedpołudniowych 12 grudnia 2012 r. w L., gdzie doszło do wypadku.

Wskazując na powyższe skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., a to ze względu na wystąpienie w sprawie istotnych zagadnień prawnych, a mianowicie: a/ czy zaniedbanie przez pracodawcę szeregu obowiązków związanych z zatrudnianiem pracownika może przesądzać o braku woli zawarcia umowy o pracę, a tym samym pozorności umowy o pracę (art. 22 k.p. w zw. z 83 § 1 k.c.)? b/ czy fakt zatrudnienia jednego pracownika przez pracodawcę lub problemy finansowe pracodawcy mogą przesądzać o pozorności zawartej z takim pracownikiem umowy o pracę (art. 22 k.p. w związku z 83 § 1 k.c.)? Dodatkowo wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wskazując na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości i rozbieżności w orzecznictwie, tj. art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1, art. 13

pkt 1 oraz art. 68 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy systemowej w związku z art. 22 k.p. w związku z art. 83 § 1 k.c. lub art. 58 § 1 k.c.

Wniósł także o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia przez ten sąd o kosztach postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia w celu jej merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek, gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o jakich stanowi art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Ponadto dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 września 2016 r., V CSK 143/16, LEX nr 2135552; z 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, LEX nr 2069457; z 1 grudnia 2015 r., I PK 71/15, LEX nr 2021944).

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy, który nie został do tej pory bezpośrednio rozwiązany w orzecznictwie Sądu Najwyższego i dla rozwikłania, którego dotychczasowe orzecznictwo jest niewystarczające. W przypadku powołania jako podstawy wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania istnienia w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, skarżący ma obowiązek nie tylko sformułować samo zagadnienie, ale także - w uzasadnieniu wniosku - przedstawić odpowiednią juretryczną argumentację wskazującą na dopuszczalność i celowość rozwiązania problemu prawnego w sposób preferowany przez skarżącego, a odmienny od sposobu rozstrzygnięcia tego problemu przy wykorzystaniu zapatrywań wyrażonych przez Sąd drugiej instancji. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. Samo zaś zagadnienie prawne, w formie pytania sformułowanego w taki sposób, by możliwe było rozstrzygnięcie stawianych przez skarżącego wątpliwości, musi w swej treści zawierać odwołanie do przepisu lub przepisów prawa, na tle których takie zagadnienie powstaje. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem "prawnym" oraz czy jest to zagadnienie "istotne". Nie można przy tym zasadnie twierdzić, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy we wcześniejszym orzecznictwie wyraził swój pogląd w podnoszonej kwestii, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające jego zmianę (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 sierpnia 2014 r., I UK 64/14).

Natomiast powołanie się w skardze kasacyjnej na potrzebę wykładni przepisów prawnych wymaga wykazania przez autora skargi, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości, ze wskazaniem na czym te poważne wątpliwości polegają, nie doczekał się wykładni, bądź że jego niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151; z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, niepublikowane). Rozstrzygnięcie wątpliwości interpretacyjnych nie może się

sprowadzać do odpowiedzi na zarzuty autora skargi skierowane pod adresem zaskarżonego orzeczenia ani też do odpowiedzi na wątpliwości skarżącego, które można wyjaśnić za pomocą obowiązujących reguł wykładni bądź w drodze prostego zastosowania przepisów (postanowienie Sądu Najwyższego z 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP - wkładka 2003 nr 13, poz. 5).

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania nie spełnia wyżej wymienionych przesłanek, a jego uzasadnienie w istocie zmierza do zakwestionowania przyjętych w sprawie ustaleń faktycznych. Autor skargi rozminął się z istotnymi, miarodajnymi i przekonującymi ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego wyroku, z których wynikało, że 12 grudnia 2012 r. skarżący uległ wypadkowi, w wyniku którego był długotrwale niezdolny do pracy, a dopiero 7 stycznia 2013 r. został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych z datą wsteczną od 1 października 2012 r. Oprócz umowy o pracę i świadectwa pracy, nie przedłożono żadnych innych dokumentów potwierdzających fakt zatrudnienia. Ponadto w tym czasie skarżący prowadził działalność gospodarczą, którą zawiesił dopiero w 2014 r. Sądy oby instancji uznały, że umowa o pracę zawarta między skarżącym a spółką Spectrum - Bud miała pozorny charakter, a zatem była nieważna.

Na gruncie przekonujących ustaleń faktycznych oraz prawidłowej i przekonującej suwerennej sędziowskiej oceny zebranego materiału dowodowego, które nie mogą być wskazywane jako podstawy kasacyjnego zaskarżenia (art. 398³ § 3 k.p.c.), skarżący nie wykazał istnienia istotnego zagadnienia prawnego, które budziłoby jakiegokolwiek wątpliwości interpretacyjne wymagające merytorycznej interwencji kasacyjnej ze strony najwyższej instancji sądowej i rozmięgało się z wiążącymi Sąd Najwyższy ustaleniami faktycznymi prawidłowo dokonanego osądu. Konkretnie rzecz ujmując, samo przedstawienie przez skarżącego umowy o pracę rzekomo podpisanej w październiku 2012 r. i zgłoszenie go do ubezpieczeń społecznych w styczniu 2013 r., bez realnego świadczenia pracy w ramach tej umowy, przy jednoczesnym prowadzeniu przez skarżącego działalności gospodarczej, mogło być ocenione za pozór zatrudnienia już po wypadku jaki miał miejsce 12 grudnia 2012 r. w sposób intencjonalnie zmierzający do obejścia prawa pracy z ewidentnym zamiarem skorzystania z nienależnych świadczeń z ubezpieczeń społecznych, które nie przysługiwały bez wykazania realnego tytułu

podlegania pracowniczym ubezpieczeniom. Dlatego na jurysdykcyjną tolerancję nie zasługują żadne działania skierowane na uzyskanie nienależnych świadczeń z ubezpieczenia społecznego przed okresami zamierzonego skorzystania przez pozornie zatrudnionego skarżącego ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych (art. 83 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p.). Takie zabiegi pozostawały w ewidentnej sprzeczności z podstawami kasacyjnego zaskarżenia, a także z zasadą równego traktowania wszystkich rzeczywiście ubezpieczonych, w tym z zasadą solidaryzmu ubezpieczeń społecznych, z której nie powinien korzystać skarżący pozornie i intencyjnie zatrudniony na podstawie wyłącznie deklarowanego „konsensualnego” zatrudnienia.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

[SOP]